

På grund af hvad här ofvan blifvit anfördt vågar jag föreslå,

att Riksdagen måtte besluta, att nämndeman, som biträder rätten vid sådana urtima ting inom häradet eller tingslaget, som hållas för ransakning i brottmål, måtte af statsmedel erhålla i dagtraktamente fyra kronor 50 öre.

Om remiss till vederbörligt Utskott anhålles.

Stockholm den 28 Januari 1885.

O. B. Olsson.*

N:o 50.

Af Herr **A. Magnusson** i Lervik: *Angående ändring i 87 § 2 mom. Regeringsformen.*

Då nu gällande Riksdagordning infördes, voro Konung och Ständer ense derom, att presteståndet borde beredas en motsvarande ersättning för den särskilda representationsrätt, som det förut haft, men genom ståndsföreningens upphäfvande förlorat. Då denna representationsrätt tillkom ståndet i egenskap af svenska kyrkans ombud, blef ersättningen gifven i form af särskild statsinrättning till skydd för nämnda kyrkas rättigheter och intressen.

Denna inrättning blef det allmänna kyrkomötet, om hvars bildande förslag vid 1862—1863 års riksdag af Konungen framställdes och af ständerna godkändes. Omfånget af den nya kyrkorepresentationens befogenhet utstakas i § 9 af Kongl. förordningen den 16 November 1863 om allmänt kyrkomöte på följande sätt:

»Allmänt Kyrkomöte tillkommer att upptaga kyrkliga mål, som Konungen till detsamma öfverlemnar, eller hvarom fråga af någon dess ledamot väckes. Mötet ege dock ej att utöfver hvad i grundlag kan varda medgifvet annat eller mera besluta än underdåniga utlåtanden samt föreställningar och önskingar att hos Konungen anmäla.»

Häri genom var Kyrkomötets ställning på ett klart och tydligt sätt angifven, men så erhöll mötets maktområde strax i början af dess tillvaro genom ett medgifvande i grundlagen en ytterligare och högst väsentlig utsträckning. I samband med nya Riksdagsordningens antagande insköts nemligen ett tillägg i 87 § 2 mom. Regeringsformen, som derigenom kom att erhålla följande lydelse:

»Riksdagen ege ock gemensamt med Konungen stifta, förändra och upphäfva kyrkolag; dock att dervid erfordras samtycke af allmänt Kyrkomöte.»

Häri genom voro åt svenska kyrkans representanter större rättigheter gifna än dem, från hvilka det gamla presteståndet afstått. Presteståndet utgjorde nemligen icke mer än en fjerdedel inom den representation, som gemensamt med Konungen egde att stifta, förändra och upphäfva kyrkolag; och om de tre andra stånden förenade sig om en motsatt mening, blef denna Riksdagens beslut, utan att det votum, som afgafs af svenska kyrkans målsmän, hade någon annan betydelse än den, som vanligen plägar tillerkännas en minoritets yttranden. Kyrkomötet deremot står såsom en sjelfständig myndighet, sidoordnad med Konung och Riksdag, och med full makt att kullkasta de beslut, hvarom dessa efter moget betänkande förenat sig.

Redan vid pröfningen inom Högsta Domstolen af förslaget till kyrkomötesförordningen framställdes tungt vägande anmärkningar mot den maktställning, som var afsedd att tilldelas den nya kyrkorepresentationen. Ett justitieråd yttrade bland annat ungefärligen följande: »att vid sidan af Riksdagen ställa en annan, af denna oberoende representation med mindre makt, men med större anspråk, måste i längden framkalla stridigheter, som förlama dem begge, så vida icke endera lyckas undertrycka den andra.»

En längre tids redan vunnen erfarenhet har icke jäfvat dessa farhågor. Som vanligt, då allt för många parter skola verka för ett och samma syfte, men hvar och en följer sitt eget hufvud, har tredelningen af den lagstiftande makten på det kyrkliga området ledt till ett fullständigt hämmande af allt reformarbete derstädes. Kyrkomötets förmåga att gifva sjelfständiga uppslag till förbättringar i vår åldriga kyrkolag har allt från början synts stå i aftagande, i stället har mötet visat sin styrka i negativ riktning genom att helt och hållet eller del-

vis omintetgöra reformplaner, som utgått från någon af de egentliga statsmakterna. Häri behöfver ej ses en brist på god vilja hos kyrkomötet utan blott och bart ett nytt bevis för det sakförhållande, att hvarje lagstiftningsarbete försvåras i samma mån som de beslutande parternas antal ökas.

Att detta sakförhållande ej kan lända till den svenska kyrkans och dess medlemmars välfärd inses tydligen. Men som denna välfärd, rätt förstådd, utgör det yttersta mål, hvartill all kyrklig lagstiftning bör sträfva, så bör ock hvarje hinder, som ställer sig i vägen för detta måls uppnående, så vidt ske kan undanrödjas.

Har nu Kyrkomötets veto mot Konungs och Riksdags gemensamma beslut visat sig vara ett sådant hinder, mäktigt att hämma det kyrkliga reformarbetet, men ej att skydda kyrkans sanna intressen eller rättigheter, så är ju tydligt, att bestämmelsen om detta veto bör ur grundlagen utgå. Och som sagda veto sålunda visat sig icke kunna uppfylla sitt ändamål att åt kyrkan förvärfva de dermed afsedda förmåner, så kan dess afskaffande ej innebära någon kränkning af kyrkans rätt eller af de förpligtelser, som Riksdagsordningens stiftare må ansetts hafva iklädt sig gent emot kyrkans målsmän inom ständsrepresentationen.

Kyrkomötet varder härigenom hänvisadt till sin i Kyrkomötesförordningen angifna naturliga ställning såsom rådgifvande myndighet, hvars utlåtande erfordras vid stiftande, ändring och upphäfvande af kyrkolag, och hvars ord dervid väga mera, i samma mån som dess ledamöter, omedelbart utsedda för kyrkliga syften, kunna förutsättas i allmänhet inom detta område ega större sakkänedom än Riksdagens medlemmar, vid hvilkas val så många andra synpunkter måste göra sig gällande.

Det skyddsvärn kyrkan kan anses behöfva bör hon i alla händelser säkrast och tryggast finna hos sin högste styresman, Konungen, hvilken ej lär gifva sin stadfästelse åt några omogna hugskott, i fall sådana mot all förmodan skulle vinna godkännande af svenska folkets representation.

Att det skydd för presterskapets privilegier, förmåner, rättigheter och friheter, som förbehållits genom 114 § Regeringsformens stadgande, att för förändring eller upphäfvande deraf fordras bifall af allmänt Kyrkomöte, ej varder rubbadt genom upphäfvande af det i 87 § samma grundlag omförmälda veto, behöfver här knappast omnämnas.

Som nu ifrågavarande veto funnits för svenska kyrkan hvarken vara nödigt eller nyttigt, så tror jag att tiden nu är inne att få denna

paragraf rättad, hvarföre jag tager mig friheten föreslå, det Riksdagen för sin del måtte besluta,

att uti 87 § 2 mom. Regeringsformen ordet »samtycke» utbytes mot ordet »utlåtande».

Stockholm den 28 Januari 1885.

A. Magnusson,
från Östergötland.

N:o 51.

Af Herr **W. Gibson:** *Om tillägg till Kongl. kungörelsen den 30 November 1876 angående försäljning af vin m. m.*

Den till hvarje Riksdag återkommande frågan om inskränkning i försäljningsrätten till vin- och maldrycker utvisar tillräckligt tydligt, att gällande förordning icke tillfredsställer allmänhetens kraf på skydd mot det missbruk och de oordningar, hvartill en allt för ringa begränsad handelsfrihet med dessa varor föranleder.

Icke blott det ständigt växande antalet nykterhetsvänner, utan äfven en stor del af den i fråga om deras verksamhet fristående landtbefolkningen hafva derföre med missmod iakttagit, huruledes hvarje sträfvan till nykterhetens befrämjande blifvit af senaste Riksdagar, ehuru väl med ringa röstpluralitet, tillbakavisadt.

Såsom skäl för afslag har hufvudsakligen blifvit anfördt, att näringsfriheten, genom en ytterligare skärpning i lagstiftningen om handel med vin och maldrycker, skulle i betänkelig grad inskränkas till skada för yrkesidkarne.

Villigt erkänner jag, att en dylik inskränkning kan leda till obehagliga följder, om den tillämpas på maldrycker, men vågar påstå, att